

Caietul inteligent

Literatură

Limba română

Comunicare

pentru clasa a VIII-a
semestrul I

Teste de evaluare inițială (modele) [7-11]

LITERATURĂ [13-52]

Imaginile artistice și figurile de stil [15-18]

Actualizare [15-16]

Teste [17-18]

Procedee de expresivitate artistică [19-26]

Alegoria (defnire, recunoaștere, explicare) [19]

Invocația retorică (facultativ) [20-21]

Interogația retorică (facultativ) [22-23]

Exclamația retorică (facultativ) [24]

Teste [25-26]

Autorul/ Eul liric. Diferențiere. Recunoașterea mărcilor eului liric [27-28]

Structura textelor lirice. Actualizare prin analiza unor texte [29-32]

Nivelul fonetic – prozodia. Actualizare [33]

Opere lirice [34-41]

Doina – recapitulare. Teste [34-36]

Imnul – recapitulare. Test [37]

Pastelul. Teste [38-39]

Teste sumative [40-41]

Genul liric. Autoevaluare [42]

Opera epică (I) [43-48]

Spațiul și timpul. Acțiunea. Momentele subiectului. Personajele. Caracteristicile operei epice [43-48]

Opera epică (II) [49-50]

Opera epică (III) *Test sumativ* [51-52]

LIMBA ROMÂNĂ [53-87]

Lexicul [55-67]

Vocabularul fundamental. Masa vocabularului [55]

Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului. Actualizare [56-59]

Sensul cuvintelor în context. Cuvinte polisemantice. Omonimele. Actualizare [60-61]

Sinonimele. Antonimele. Paronimele. Actualizare [62-63]

Paronimele. Pleonasmul [64]

Teste sumative [65-67]

Fonetica [68-71]

Actualizare. Valori expresive la nivel fonetic [68-69]

Test sumativ [70-71]

Propoziția. Felurile propoziției [72]

Test sumativ [73]

Relații sintactice în propoziție [74]

Test sumativ [75]

Propoziția și fraza [76]

Test sumativ [77]

Elemente de relație în frază [78-79]

Expansiunea și contragerea. Construcții incidente [80]

Relații sintactice în frază. Test sumativ [81]

Predicatul verbal și predicatul nominal [82]

Test sumativ [83]

Propoziția predicativă [84-87]

Expansiunea numelui predicativ. Contragerea predicativei. Termenul regent [84]

Elemente introductive [85]

Test sumativ [86-87]

COMUNICARE [89-112]

Structura analizei de text literar [91-99]

Textul epic [91-98]

Textul liric [99-102]

Analiza de text literar [103-112]

Textul epic [103-108]

Textul liric [109-112]

TESTE DE EVALUARE [113-136]

TEZĂ. SUGESTII [137-152]

Te pregătești pentru teză! [137-138]

Sugestii metodologice generale pentru rezolvarea fiecărui tip de subiect [139]

Sugestii de rezolvare pentru teză [140-152]

VARIANTE DE TEZE [153-157]

Varianta 1 [153-154]

Varianta 2 [154-155]

Varianta 3 [156-157]

GRILE DE NOTARE [159-160]

Numele și prenumele elevului: ..... Autoevaluare: .....

Data susținerii testului: ..... Nota profesorului: .....

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 78 de puncte. Pentru redactarea întregii lucrări se acordă 12 puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I (48 de puncte)

Citește cu atenție următorul text:

*Cu perdelele lăsate,
Sed la masa mea de brad,
Focul pâlpâie în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.*

*Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii. Amintiri
Țârâiesc încet ca greieri
Printre negre, vechi zidiri, [...]*

*Ah! de câte ori voit-am
Ca să spânzur lira-n cui
Și un capăt poeziei
Și pustiului să pui!*

*Dar atuncea, greieri, șoareci,
Cu ușor-măruntul mers,
Readuc melancolia-mi,
Iară ea se face vers.*

*Câteodată... prea arare...
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare
Când aud că sună cleampa...*

*Este Ea. Deșarta casă
Dintr-o dată-mi pare plină,
În privazul negru-al vieții-mi
E-o icoană de lumină.*

*Și mi-i ciudă cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau șoptind cu draga
Mână-n mână, gură-n gură.*

(Mihai Eminescu, *Singurătate*)

Dicționar: arare, adv., rareori, rar;
cleampa, s.f., clanta.

Rezolvă următoarele sarcini de lucru, formulate pornind de la textul dat.

A. 1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **6 puncte**
Cuvântul *țârâiesc*, din versul *Țârâiesc încet ca greieri*, s-a format prin:
a. compunere; **b.** conversiune; **c.** derivare.

2. Subliniază varianta corect despărțită în silabe: **6 puncte**
zi-diri/ zi-di-ri
po-e-zi-ei/ po-e-ziei
i-co-a-nă/ i-coa-nă

3. Explică folosirea cratimei în versul *E-o icoană de lumină.*

6 puncte

Respect pentru oameni și cărți

4. Completează tabelul următor, precizând valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele din text scrise în coloana din stânga.

6 puncte

	Valoarea morfologică	Funcția sintactică
<i>mea</i>		
<i>iluzii</i>		
<i>plină</i>		

5. Construiește un enunț în care cuvântul *lampă* să aibă funcția sintactică de atribut substantival prepozițional.

6 puncte

B. 1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

6 puncte

Măsura versului *În privazul negru-al vieții-mi* este de:

- a. 8 silabe;
- b. 9 silabe;
- c. 10 silabe.

2. Transcrie o inversiune din textul dat.

6 puncte

3. Explică, în 3-5 rânduri (30-40 de cuvinte), relația dintre titlul poeziei și conținutul acesteia.

6 puncte

Citește cu atenție următorul text:

Ah! ce frumoase-s serile de toamnă!
Prin frunze reci doar un fior adie;
S-arată-n deal, cu fața purpurie,
A noștilor fermecătoare Doamnă.

Pe câmpul veșted tainic ea-mprăștie
Strălucitoarea-i negură albastră,
O, Doamne sfânt! Ce pană mult măiastră
Atâta farmec ar putea descrie!

Stropit cu lacrimi pare-acum boschetul.
În umbra lui mă simt prins de tristețe:
Există oare-atâta frumusețe
În fire, – așa cum o simți tu, poetul?

Ori suntem pradă – o! gândire-amară!
De-a simțurilor noastre amăgire
Ce-aruncă-un vâl frumos peste-o neștire,
Și totuși, Doamne, ce frumoasă seară!

(Duliu Zamfirescu, Seara de toamnă)

I Completează spațiile punctate.

- Lectura acestei poezii îmi creează o stare:
  - de ....., deoarece .....
  - de ....., pentru că .....
- Scie sinonimele contextuale ale cuvintelor:
  - fior .....
  - purpurie .....
  - măiastră .....
  - amăgire .....

II Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greșită; scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă.

- A G În poezie este descrisă toamna.
.....
- A G Versurile *Prin frunze reci doar un fior adie/S-arată-n deal, cu fața purpurie,/ A noștilor fermecătoare Doamnă* conțin o imagine vizuală dinamică.
.....
- A G În versurile *Pe câmpul veșted tainic ea-mprăștie/ Strălucitoarea-i negură albastră* apar, în ordine, următoarele figuri de stil: personificare, metaforă, epitet cromatic, comparație.
.....
- A G Imaginile vizuale din prima strofă sugerează culoarea cerului la răsărit.
.....

5. A G În versul *Stropit cu lacrimi pare-acum boschetul* apare o metaforă.

Respect pentru oameni și cărți

III Redactează răspunsuri pentru cerințele de mai jos.

1. Transcrie două versuri care conțin mărci ale eului liric.

.....

.....

2. Selectează metafora care ți-a plăcut mai mult, explicând-o, în 3-4 rânduri.

.....

.....

.....

3. Prezintă, în 3-4 rânduri, trăirile eului liric.

.....

.....

.....

4. Explică, în 3-4 rânduri, o imagine vizuală din prima strofă.

.....

.....

.....

Pentru portofoliul tău

Realizează o fișă recapitulativă cu toate figurile de stil învățate până acum, după modelul:

Figura de stil	Definiția subordonatoare	Exemple
Epitetul	Figura de stil prin care se atribuie însușiri neobișnuite ființelor, obiectelor, acțiunilor.	ex.: <i>Miresme dulci de flori mă-mbată...</i> (Dimitrie Anghel, <i>În grădină</i>)

* Caietele din clasele anterioare îți vor fi de folos. Întoarce-te la ele!

Citește cu atenție următorul text:

*Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie;*

*S-adun flori șezătoare
De păianjen tort să rumpă,
Și anină-n haina nopții
Boabe mari de piatră scumpă.*

(Mihai Eminescu, *Crăiasa din povești*)

1. (10p) Transcrie un epitet cromatic.

.....

2. (10p) Selectează două versuri care conțin o personificare.

.....

.....

3. (10p) Precizează tipul imaginilor artistice din a doua strofă.

.....

.....

4. (20p) Selectează o metaforă și explic-o în 3-4 rânduri.

.....

.....

.....

5. (20p) Explică, în 3-4 rânduri, imaginea vizuală creată în primele două versuri.

.....

.....

.....

6. (10p) Transcrie două versuri care conțin o inversiune.

.....

.....

7. (10p) Selectează două imagini dinamice.

.....

.....

I Exersează

Citește cu atenție următorul text:

Sfânta Scriptură ne învață că întocmai precum plugarul trăiește din rodul muncii sale, și păstorul sufletească, care slujește altarul din slujba sa, de pe altar, să trăiască. Și părintele Trandafir și într-asta era credincios către sfânta învățătură; el totdeauna a lucrat numai pentru povățuirea sufletească a poporenii săi, așteptând ca aceștia, drept răsplată, să se îngrijească de traiul lui zilnic. Nu însă totdeauna lumea este întocmită după cum este scris și după este poruncă; așa era numai popa, iară nu și poporenii. Din slujba sa părintele trăgea foarte puțin folos, atât cât nu era destul, adică: patru bucăți de pământ la țarină, birul de la poporeni și folosul de la cei născuți și cei morți. Toate la un loc – nimic, fiindcă pe pământ nu răsare aproape nimic, birul nu este decât de nume, cei născuți se botează de milă și celor morți li se face pomană de către popa.

În apropierea bisericii se află o casă pustie, numai după nume, casă. Stăpânul casei ar fi ținut vitele într-însa, dar n-avea vite. Lângă casă era un loc de grădină, grădina însă nu era. Părintele Trandafir cumpăraseră casa cu loc cu tot și locuia în ea. De când casa era a popii, prea multe îndreptări nu i se făcuseră, și cum era tot un hârb, pereții ciur și acoperișul mreață. Părintele numai de ale altor case purta grijă.

Masa popii nu era mai bună decât casa. Vorba cu lumea gheboșilor: omul se îndreaptă după oameni, chiar și când ar voi să-ndrepteze oamenii după sine; popa trăia în felul satului. Noroc avea numai cu zestrea preotesei; dar de unde numai se ia, multă vreme nu se ia; și asta se apropia de postul cel mare.

„Nu merge! grai părintele Trandafir. Așa nu merge!“ . Începu a se face și el om ca lumea, a se îngriji mai-nainte de toate de binele casei sale.

(Ioan Slavici, Popa Tanda)

Completează spațiile punctate.

1. Identifică personajul prezentat în fragmentul dat.

.....

2. Transcrie enunțul care arată că personajul trăiește un conflict interior.

.....

3. Transcrie, din textul dat, enunțul care conține crezul părintelui Trandafir.

.....

4. Explică, în 3-4 rânduri, enunțul subliniat.

.....

.....

.....

.....

5. Descrie existența părintelui Trandafir, referindu-te la:

- aspectul casei, al grădinii;
- starea materială;
- sursele de trai.

.....

.....

.....

.....

6. Scrie un enunț prin care să-ți exprimi crezul tău de elev. Citește-l în fața clasei! Elaborati un crez al clasei voastre, valorificându-le pe cele audiate. Notați-l apoi pe un poster! Adăugați și un desen reprezentativ!

.....

.....

7. Explică, într-un text de 3-4 rânduri, unul dintre preceptele din Sfânta Scriptură.

.....

.....

.....

8. Scrie, din text, trei enunțuri care au valoare moralizatoare.

De exemplu:

...omul se îndreaptă după oameni, chiar și când ar voi să-ndrepteze oamenii după sine...

.....

.....

.....

9. Bifează, în dreptul fiecărei opere, specia literară corespunzătoare:

Nr. crt.	Opera literară	Schiță	Nuvelă	Roman
1	<i>Amintiri din copilărie</i> de Ion Creangă			
2.	<i>Bùbico...</i> de I.L. Caragiale			
3.	<i>Cireșarii</i> de Constantin Chiriță			
4.	<i>Două loturi</i> de I.L. Caragiale			
5.	<i>Moara cu noroc</i> de Ioan Slavici			
6.	<i>Hagi-Tudose</i> de Barbu Delavrancea			
7.	<i>Popa Tanda</i> de Ioan Slavici			
8.	<i>Baltagul</i> de Mihail Sadoveanu			

10. Elaborează două fișe cu citate, pe baza lecturilor tale suplimentare sau a manualelor școlare, care să conțină prezentarea unor personalități din viața literară sau religioasă.

11. Elaborează un portofoliu cu titlul *Românul*, în care să prezinți elemente care compun profilul poporului nostru (tradiții, obiceiuri, cultura, literatura). Folosește fișe cu citate, imagini, informații de pe internet etc.

Competențe specifice:

- 3.2. să sesizeze valoarea expresivă a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate;
- 4.1. să elaboreze texte aparținând diverselor stiluri funcționale, adaptând redactarea la situația de comunicare și la partener;
- 4.2. să utilizeze în redactarea unui text propriu cunoștințele de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație;
- 4.3. să identifice efectele expresive ale construcției lingvistice utilizate în diferite texte.

Citește cu atenție următorul text:

Toate s-au schimbat; numai părintele Trandafir a rămas precum a fost: verde, vesel și harnic. Dacă părul cărunt și barba căruntă nu ar vesti vremea lui, am crede că copilașii cu care se joacă înspre seară la laița cea de dinaintea casei sunt copilașii lui. Unul îi fură pălăria din cap și fugе cu ea năstrușnic. Măriuca deschide fereastra și strigă: „Trandafirică al mamei, nu lăsa pe moș-tătuca cu capul gol“. Apoi fugе de la fereastră, pentru ca să prindă pe Ileana, care a furat ceapța bunichii, s-au împodobit cu ea și vine să se fălească la moș-tătuca. Moș-tătuca râde din toată inima; îi place gluma. Tocmai vine de la vecernie și părintele Coste, și prinde atât pe Ileana, cât și pe Măriuca, le sărută și apoi se pune pe laiță lângă socrul său. Marcu, vecinul, vechiul prieten, socrul Măriucăi, om de casă, vede alaiul și vine și el să steie de vorbă. „Bătrânule! na-ți căciula, nu sta cu capul gol!“ grăiește bunica, întinzând căciula pe fereastră.

Un om din sat trece, le poftеște „bună odihnă“ și-și zice: „Ține-l, Doamne, la mulți ani, că este omul lui Dumnezeu!“

(Ioan Slavici, *Popa Tanda*)

Cerințe:

1. (5p) Transcrie, din fragmentul dat, numele membrilor familiei părintelui Trandafir, precizând și gradul de rudenie.
.....
.....
2. (5p) Transcrie o formulă de salut.
.....
3. (20p – 5p pentru fiecare cerință din tabel) Completează tabelul de mai jos conform cerințelor:

Personajul literar	Trăsături fizice	Modalități de caracterizare (directă, indirectă)	Trăsături morale	Modalități de caracterizare (directă, indirectă)
Părintele Trandafir	1.		1.	
	2.		2.	